

Eric Vanhaute, *Peasants in World History* (Routledge; Londen, 2021) 156 p., £28,00 ISBN 9780415740944

Peasants* aan de frontier. Het mondiaal verleden en toekomst van *peasants

Het einde van de *peasants* wordt al decennialang aangekondigd. (De term wordt in het Nederlands vaak vertaald als 'boer', al dekt dat niet de hele lading.) Twee dominante narratieven over de rol van *peasants* in de moderne wereld zijn, allereerst, snelle *depeasantisation* als voorwaarde voor de overgang naar een kapitalistisch landbouwsysteem en, ten tweede, de veralgemenisering van de Europese ervaring waarin *peasantries* opgaan in (post-)industriële samenlevingen. Deze narratieven houden echter geen stand. *Peasantries* blijven bestaan in een sterk globaliserende en neoliberale wereld en maken in diverse werelddelen uiteenlopende ontwikkelingen door. Sociale wetenschappers buigen zich al jaren over de vraag hoe deze gemeenschappen standhouden. Om inzicht te krijgen in deze '*peasant question*' is volgens Vanhaute historische kennis over de rol van *peasantries* binnen transformaties in kapitalistische wereldsystemen nodig. Dit is precies wat Vanhaute met *Peasants in World History* heeft gedaan en waar ook de meerwaarde van deze studie ligt.

Peasants in World History is onderdeel van de Routledge 'Themes in World History' serie en is te plaatsen binnen het interdisciplinaire gebied '*peasant studies*'. Qua literatuur en vakgebied bevindt het werk zich op het snijvlak van wereldgeschiedenis en rurale sociologie. Het is vooral de (rurale) sociologie waar Vanhaute een belangrijke bijdrage aan levert door agrarische ontwikkelingen en de daarmee gepaarde theorieën over '*peasantisation*' en '*depeasantisation*' te historiseren. Volgens Vanhaute zijn deze theorieën dikwijls teleologisch of essentialistisch, in de zin dat *peasants* worden gezien

als een opzichzelfstaande sociale groep die vanzelfsprekend verdwijnt of juist blijft voortbestaan. In plaats daarvan ziet Vanhaute '*peasantisation*' en '*depeasantisation*' als een doorlopend proces van groei, krimp, aanpassing en verzet, dat niet in een universeel lineair proces gevat kan worden. Dit illustreert hij door verschillende *peasant* transformaties in de geschiedenis te analyseren.

Een wereldgeschiedenis schrijven over verschillende *peasantries* is een ambitieuze onderneming. Vanhaute begint zijn analyse in het negende millennium v.Chr., toen de eerste landbouwers experimenteerden met de domesticatie van planten en dieren, en eindigt rond het jaar 2000. Doordat het boek slechts 156 pagina's telt, is de informatiedichtheid erg hoog wat de leesbaarheid geen goed doet. Desalniettemin is het boek helder gestructureerd. Duidelijke theoretische en methodologische keuzes geven de lezer het nodige houvast.

Om verschillende *peasantries* te contextualiseren en te analyseren maakt Vanhaute gebruik van een genealogie van regimes, gebaseerd op de voedselregimetheorie van Harriet Friedman en Philip McMichael. Deze marxistische benadering uit de jaren tachtig, gericht op het voedselsysteem en diens rol in de ontwikkeling in het globale kapitalisme, maakt het mogelijk om te analyseren hoe *peasantries* op een specifieke plaats en tijd intern georganiseerd waren en zich extern verhiielden tot de wereldmarkt. Daarnaast is het concept van 'peasant frontiers' een rode draad in het boek. Dit perspectief omvat volgens Vanhaute 'the imbalances of incorporation processes, emphasizing the role of peoples living in the margins and friction zones' (p. 7). Het centrale argument is dat *peasantries*

aan de basis stonden van geografische en economische expansie van staten en de motor waren van hun sociaalecologische veerkracht.

Deze frontiers bepalen ook de structuur van het boek. Na een inleidend hoofdstuk is de titel van het tweede hoofdstuk 'New Frontiers' en van het derde hoofdstuk 'Extending Frontiers'. Deze hoofdstukken vertellen het verhaal van de overgang van eerste *peasants* naar agrarische staten in 3000 v.Chr. waarna deze staten langzaam *peasants* incorporeerden door bijvoorbeeld privé-eigendom te introduceren en het platteland te commercialiseren. De resterende hoofdstukken, 'Interconnecting Frontiers', 'Intensifying Frontiers' en 'Globalizing Frontiers', vertellen het verhaal van een globaliserende wereld, vanaf 1500 gekenmerkt door imperiale en commerciële expansie. Het geheel werkt toe naar het laatste hoofdstuk, de epiloog: 'The End of Frontiers'. Vanhoute kondigt hier het einde van de frontierrol van *peasants* aan, maar dit is volgens hem niet het einde van deze sociale groep. De rol van *peasants* dient wel herzien te worden. De auteur suggereert enkele pistes voor onderzoek naar *peasantries*, bijvoorbeeld als sociale tegenbewegingen. Hoewel de frontiers de drijvende kracht zijn van het narratief, zorgt het raamwerk van '*peasant regimes*' ervoor dat het werk niet vervalt in een teleologische analyse.

Het werk heeft een sterk sociaaleconomische focus, hetgeen past binnen het

oeuvre van Vanhoute. Meer aandacht voor de culturele uitingen van *peasantries* en de rol van identiteit in de '*peasant question*' was een interessante toevoeging geweest. Door de omvangrijke materie is een sterke focus echter wel nodig. Vanhoute lost dit goed op door de verwevenheid van de socio-economische (*peasants*) en socioculturele kant ('*indigenoussness*') te benoemen, maar hij laat zich daarbij niet verleiden uit te wijden over sociaal-culturele aspecten van de '*peasant question*'.

Naast een waardevol wereldhistorisch overzichtswerk kan het boek ook worden gezien als een startpunt voor verder onderzoek, bijvoorbeeld naar *peasantries* als agenda bepalende sociaal-politieke actoren. Een goed voorbeeld is voedselsoevereiniteit. Dit concept is bedacht door *peasant* organisaties en het omschrijft het recht om voedsel op een sociaalecologisch verantwoorde manier te produceren. Hierin staan de producenten en consumenten centraal en niet wereldmarkten en bedrijven. Concepten als deze vinden weerklank bij de sociale wetenschappen, maar historische studies blijven uit. Zoals Vanhoute stelt in zijn conclusie: 'The peasant question is not solved yet. It will remain one of the fundamental questions of the twenty-first century.' (p. 141) Zijn boek kan dan ook gelezen worden als een oproep aan historici om zich ook in deze debatten te mengen.

Amber Striekwold, KU Leuven